

# Fiskivinnan slagsíðu?

Ofra verður í hesum døgum sagt av andstöðu-flokkum, at fiskivinnan er í kreppu og at sitandi samgonga hevur skuldina av hesum.

Fyri nokur skip er hetta nokk so, og hevur hetta sína natúrliga forkláring, tó so at sitandi samgonga als ikki kann lastast fyri hetta sbr. niðanfyrirstandandi.

Í hesum sambandi vil eg loyva mær at geva nakrar viðmerkingar.

Tá eitt skip skal rekast eru 4 høvuðsstar ið gera seg galdandi, nevniliga: keypsprisur á skipinum, rakstrarúrreiðslur, fiskaprisir og fiskamongd.

Eg meti at keypsprisur á skipinum og útrokn-ingarháttur av fiskaprisinum ofta verða gloymdir í kjakinum um fiskivinnuna og vit t taka hesar fram.

Undanfarna samgonga setti innflutningsbann fyri skip og viðfórði hetta at skip vóru seld innan-ooyggja fyri okursprisir.

Sum dømi kann nevast skip kept úr útlandinum fyri ca. 12 mill. kr., fá ár seinni var selt í Føroyum fyri 28,5 mill. kr.

Eitt annað skip bygt í útlandinum fyri 7,5 mill. kr. fá ár seinni var selt í Føroyum fyri ca. 14 mill. kr. Fleiri slik dømi kundu verið nevnd, men vil eg lata tað fara.

Stutt sagt, skip vóru keypt fyri okursprisir. Tú skuldi bara fáa fatur á einum skipi fyri ein og hvønn pris.

Úrslitið var fyri ein stór-an part at tað vóru tey og teir ið høvdu mest pengar ið fingi fatur á skipunum. Í flestu forom vóru tað flakavirkini (sum júst í tí tíðini søgdu seg vera í kreppu sjálvt um tey sam-stundis kappaðust um at byggja út) at tað vóru tey ið keyptu skipini. Saman-ber her í dag flotan hjá t.d. Lynfrost, Kjølbro, Polar-frost, Bacalao og fleiri øðrum flakavirkjum ið direkta ella indirekta eiga ein stór-an part av okkara feskfiskafloata.

Tásitandi samgonga gjørdi púrt einki fyri at tálma hesar okursprisir. Tað fría íniatívið fekk loyvi at berjast soleiðis at tey minni mentu lógu eftir á í flestu forom.

Hesi skip fáa tí alt ov høgur lánibyrdar at dragast við, serliga hjá teimum fáu reiðarum ið ikki høvdu tilknýti til eitt flakavirk, men ráð vóru fyri tí. Á odda her gingu menn sum Olaf Olsen og Osmund Justinussen við útrokningum sum søgdu at studningur (les aftur-

bering) úr landskassanum mátti økjast, tí nú vóru miðallánini á einum miðal-skipi so mikið størri. Hetta bleiv játtað av tá-verandi samgongu. Úrslitið var at nú dýrkaðust skipini enn meira og tøvur-in á afturberingini økt-ist samsvarandi, og soleið-is koyrði skrávan uttan enda.

Fleiri við mær vóru greiðir yvir at her mátti enda galið onkunstaðni sum frá leið.

Núsitandi samgonga hevur roynt at minka um afturberingina og úrslitið av hesum sæst longu nú við tað at skip vera seld fyri ein rimuligan pris.

Men hetta er so langt frá at vera nokk. Rokni-stykkið er meira innviklað enn so. Eftir hesum koma bert fiskimenn og reiðarar at gjalda gildið og tað er eftir minum tykki ikki rætt, tey á landi skulu sjálvandi sleppa at gjalda sin part. Tí øll fólk í Fø-oyum vita vónandi tað at fiskivinnan er tað einasta eina ið skaffar pengar til okkara land og henni má vera liv lagað ella fella vit øll saman við henni.

Hetta skal eg royna at lýsa nærri við einum dømi hvussu prisásætning av rá-fiski fungerar í dag: (tøluni eru vald)

Eitt kilo av flaki verður selt í útlandi fyri t.d. 30 kr.

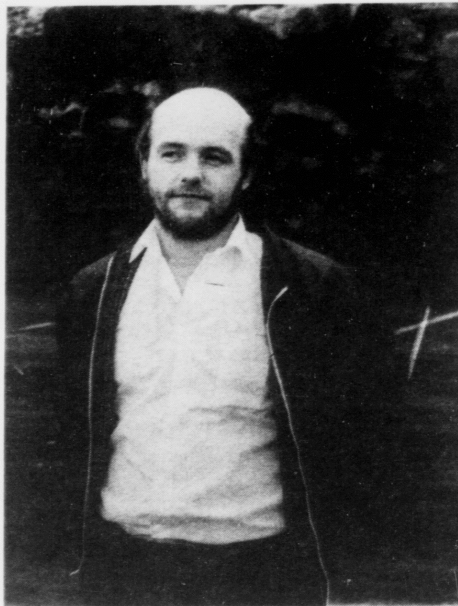
Siðan koma øll á landi og taka sitt burtur av flutningsfelag trygging fiskasøla figgingarstovnar flakavirki (arbeiðsfólk, dækningsavlop, el-felag, olju-felag) emballagufelag v.m.

Tá hesi hava fingið sitt kunnu vit siga at t.d. 4 kr. eru eftir til skip og manning. Gerið so væl, hatta er eftir til tykkum.

Nú er tað at landskassin kemur inn í myndina. Annaðhvørt gevur ella tekur t.d. eina krónu. Í fleiri forom gevur enn tekur tí útreiðslur í hesum sambandi á figgjarlógini liggja um 200–250 mill. kr. Hetta er tað tit á landi kalla studning!

Tað ringasta í hesi útrokning er eftir mini metan at tað kann gera tað sama fyri t.d. flakavirkini um tey spara uppá t.d. el, olju, emballagu ella hvat, tí hetta broytur bert endatalið á rokni-stykk-inum og har hongur jú fiskimaðurin, tey sjálvi vinna ikki nakað teoret-iskt.

Sum áður nevnt meti eg at avgerðin hjá núverandi samgongu um at hildið verður aftur við afturber-



ingini til fiskivinnuna er røtt, tí prisir á skipum nú eru meira natúrligir. Hetta er bara ikki nokk. Partarnir á landi mugu og skulu taka lut í arbeiddinum. Hervið meini eg allir partar. Vit kunnu ikki halda fram at liva og látast sum vit vilja.

Eitt annað aktuelt mál

er góðsking av okkara fiskavörum. Við verandi systemi er sera trupult hjá einum góðskingarvirki at fáa eina lønandi vinnu. Støðan er nevniliga tann at so stórir gravgangur er hjá flakavirkjum eftir hvørjum kilo av fiski at um eitt góðskingarvirki ætlar at keypa ein fisk frá

einum flakavirki er svarið ofta tað at tú fært ikki handan fiskin fyri keypsvirði, tú skalt haraftrat gjalda tað dækningsavlop sum flakavirkið annars hevði fingið um nevndi fiskur var skorin til almindeligt flak. T.v.s. at góðskingarprojekti skal vera so gott at tað kann bera tvey dækningsavlop.

Hetta drepur flestu góðskingarprojekti í fødingini.

Natúrligt vildi tí verið at góðsking fór fram á flakavirkjum, men tað hava hesi litlan og ongan áhuga í, tí samanbera vit aftur omanfyri nevnda dømi um útrokning av fiskaprisinum siggja vit at flakavirkini hava tikið tann pening tey tørva til rakstur og avlop v.m. Og sova siðan sin søta blund. Ja teoretiskt kundu tey fyri tann skuld gott saltað allan teirra fisk og allikavæl havt sama avlop.

Hetta eg her have skrivað vóni eg fær fólk at ásanna at neyðugt er við almennari stýring.

Vit kunnu ikki sita hendur í favn og siggja at tey ið hava mest pengar sita og stýra øllum hinum.

Javnaðarflokkurin hevur gingið á odda og tikið tey stig ið tikin eru. Fleiri

stig mugu takast og vera tey ikki øll lika lott, men eg veit at Javnaðarflokkurin er einasti flokkur ið kann og vil taka neyðugu stigini, fyri at vit kunnu fáa eitt vælkeyrandi samfelag við javnaði fyri okkum øll.

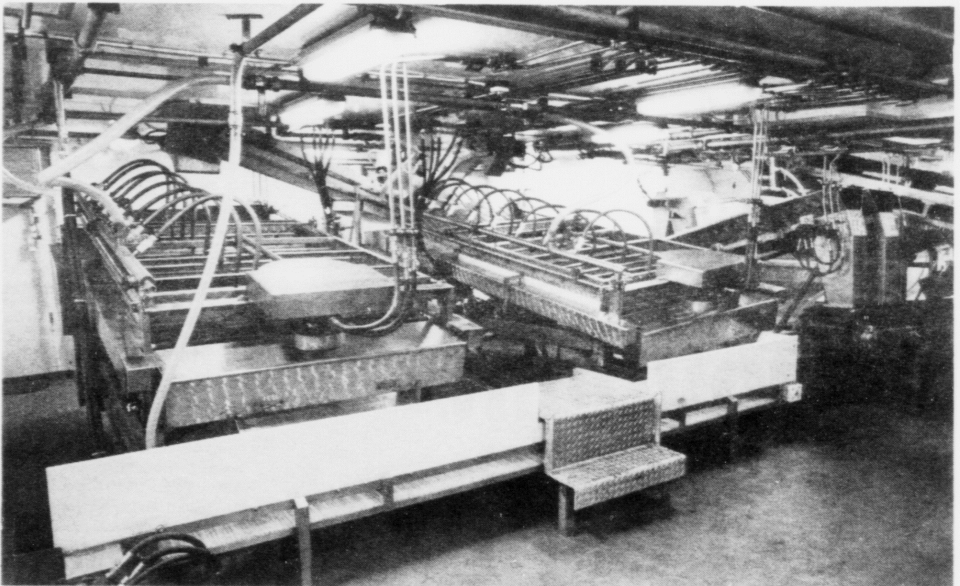
Føroyingar. Farið tí á val og seti ein sterkan Javnaðarflokk inn á ting.

Vágafólk! Vit manglaðu bert fáar atkvøður fyri at fáa mannin seinasta val. Tygara atkvøða kann redda okkum mannin. Tey umboð vit nú hava haft hava gjørt litla nyttu.

Hugsjó um hvussu góður Javnaðarflokkurin hevur verið fyri oynna, sjálvt um vit her vesturi einki umboð hava havt á tingi (tunnil, flogfelag, tylrutænastu o.m.a.)

Hann verður uppaftur betur tá vit eisini hava okkara umboð á Føroya løgtingi.

**Gardar Joensen**  
Sandavágur



## Fólkafloksmenn

siga seg bjarga flotanum við at keypa gomul skip inn í flotan og senda til boykottað land, meðan verandi skip ikki fáa manning.

## Fólkafloksmenn

ásanna at stovnar okkara eru ovurtroyttir, men fingi tó 35 trolarar afturat inn á landgrunnin seinastu samgongu.